

КОМУНІКАТИВНІ ЯКОСТІ МОВЛЕННЯ ОРАТОРА

Нестеренко М.В., гр. 11-ме

Науковий керівник – канд. філол. наук Романова І.В.

Харківський інститут фінансів УДУФМТ

Нині успішність будь-якої публічної людини – політика, викладача, ведучого – багато в чому визначається вмінням переконувати, зокрема переконувати словом. І від того, наскільки правильно оформленою є її промова, залежить ступінь довіри / недовіри до неї. Розгляньмо пріоритетні ознаки мовленнєвої культури оратора.

По-перше, це – ясність виступу, яка полягає в адекватному розумінні сказаного. Уявімо ситуацію: оратор виголошує фразу: «Я взяв до рук *перо*», – і настає пауза. Слово «перо» потребує додаткового пояснення: йдеться про засіб для письма чи про соціальний жаргон – ніж. Усвідомлення значущості ясності відбулося ще за часів античності. Зокрема, саме Аристотель визначив її головною позитивною якістю промови.

По-друге, передумовою ясності є точність, що полягає у вмінні добирати влучне слово в певній ситуації. Наприклад, того, хто володіє мистецтвом виголошування промов, можна назвати *оратором, красномовцем, златоустом, витієм, речником, трибуном, ритором, промовцем*. Утім, навряд чи доречно в конкретній ситуації використовувати увесь цей синонімічний ряд, оскільки тут є як стилістично нейтральні, так і стилістично забарвлені слова.

Ще в античній риторичній традиції однією з вимог до мовця була стислість, яка розуміється як здатність говорити по суті. Інколи оратор, аби створити враження своєї компетентності, зловживає часом присутніх, використовує занадто довгі синтаксичні конструкції. Відтак втрачається розуміння того, де був початок, а де – завершення.

Однією з найосновніших комунікативних ознак мовлення є правильність – відповідність загальноприйнятим нормам. На перший погляд, яка різниця, що одні люди говорять *випадок, листопад*, феномен, а інші – *випадок, листопад, феномен*? Це свідчить про загальний ступінь культури людини.

Підсумовуючи, зазначимо, що володіння мовцем сукупністю лінгвістичних правил є обов'язковою вимогою. У комунікативному акті аудиторія звертає увагу не тільки на те, що говорить оратор, але і як він говорить. Це формує думку про публічну людину. У цьому плані показовим є вислів Сократа: «Заговори, щоб я тебе побачив».